

Proč si s pacientem (ne)rozumíme

Tomáš Doseděl
dotomas@mail.muni.cz

Proč lidé jednají zrovna takto?

- <https://www.youtube.com/watch?v=0Ab1TytgTsc>

Proč lidé jednají zrovna takto?

- **Primární socializace**

probíhá v rodině v prvních letech života
základní normy chování, hodnoty

- **Sekundární socializace**

probíhá ve společnosti (škola, práce)
vliv okolí, spolužáků, televize...

Co si odnášíme z rodiny?

povlečení, hrnce, buchty v ranci, peníze

Co si odnášíme z rodiny?

- **Kapitál (Pierre Bourdieu)**
ekonomický: peníze a majetek

Co si odnášíme z rodiny?

- **Kapitál (Pierre Bourdieu)**

ekonomický: peníze a majetek

sociální: vazby a kontakty

Každej je něčí známej!

<https://youtu.be/CMpzQeFKrYc>

Co si odnášíme z rodiny?

- **Kapitál (Pierre Bourdieu)**

ekonomický: peníze a majetek

sociální: vazby a kontakty

kulturní: vzdělání v širším smyslu

Sociální pole

- Je strukturované podle jednotlivých kapitálů
- Lidé tvoří shluky (distinktivní řezy)

Sociální pole

- Je strukturované podle jednotlivých kapitálů
- Lidé tvoří shluky (distinktivní řezy)
- Lidé s podobným kapitálem se podobně chovají – mají stejný habitus

Habitus

- Vrozené dispozice vkusu
co je pro nás zajímavé
co nás baví
co nás přitahuje
čemu rozumíme
co považujeme za důležité
jak jsme schopni komunikovat

Habitus

Lidé s určitým habitem (nízký kulturní kapitál) oceňují jen funkci

Habitus

Lidé s určitým habitem (nízký kulturní kapitál) oceňují jen funkci

- Jídlo je zdroj energie, nikoliv kulinářský zážitek

Habitus

Lidé s určitým habitem (nízký kulturní kapitál) oceňují jen funkci

- Jídlo je zdroj energie, nikoliv kulinářský zážitek
- Medicína je nástroj, který mi rychle pomůže (opravit) tělo

Habitus

Lidé s určitým habitem (nízký kulturní kapitál) oceňují jen funkci

- Jídlo je zdroj energie, nikoliv kulinářský zážitek
- Medicína je nástroj, který mi rychle pomůže (opravit) tělo
- Škola je nástroj, který má moje děti vzdělat

Habitus

- Vrozené dispozice vkusu
- Mezigenerační reprodukce

Habitus

- Vrozené dispozice vkusu
- Mezigenerační reprodukce

Učitelé mají vysoký kulturní kapitál

Děti z rodin, kde je vysoký kulturní kapitál, s nimi umí lépe komunikovat

Školství oceňuje rodinné pozadí a tváří se, že oceňuje znalosti

Jazykové kódy

- Omezený jazykový kód
malá slovní zásoba
jednoduché gramatické struktury
problém s abstraktním myšlením

Jazykové kódy

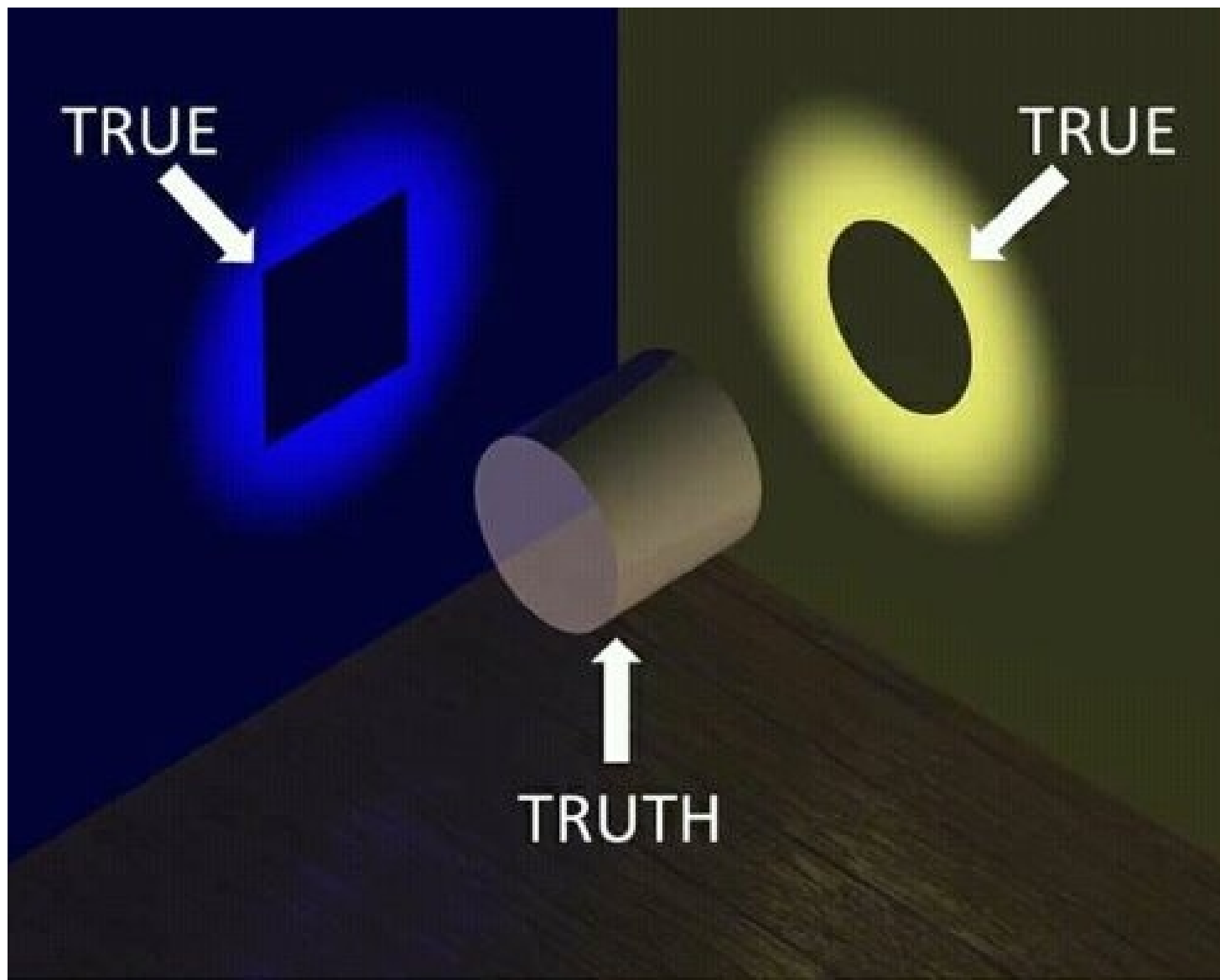
- Omezený jazykový kód
- Rozvinutý jazykový kód
schopnost komunikovat se „vzdělanými“
(učitelé, státní úředníci, lékaři...)

Basil Bernstein

Habitus

- Vrozené dispozice vkusu
- Mezigenerační reprodukce
- Transformace kapitálů
Ekonomický -> Kulturní
Kulturní -> Ekonomický

Kdo má pravdu?

Kdo má pravdu?

- Každá věc vypadá z různých pohledů různě
- Všechny pohledy jsou správné
- Jak se pozná, kde kdo stojí?

Sociálně podmíněná pravda

- Karl Mannheim: Ideologie a utopie (zač. 20. století)
- Demokratizace a rozšiřování volebního práva poprvé promíchali různé vrstvy obyvatelstva
- Zjistilo se, že každá skupina má jiné vnímání, jiné uvažování, jiné cíle

Sociálně podmíněná pravda

- Falešné vědomí: způsob vnímání pravdy určitou skupinou obyvatel
- Ideologie: falešné vědomí prosazované jako pravda vládnoucí třídou

Sociálně podmíněná pravda

nejlepší porod je uprostřed pšeničného pole

nejlepší porod je bez medikace

nejlepší porod je do vody

nejlepší porod je s doulou

nejlepší porod je v nemocnici

Jak z toho ven?

Můžeme poznat, co je skutečná pravda?

Jak z toho ven?

Sociálně nezakotvená inteligence

Směs lidí z různých sociálních skupin

Díky vzdělání se z těchto skupin odpoutávají

Díky vzdělání schopni nahlédnout různé pohledy a odhalit skutečnou pravdu

Sociologie vědění

existují způsoby myšlení, které nelze
pochopit, dokud neznáme jejich
společenský původ

Dotazy a připomínky?

dotomas@mail.muni.cz